

Piotr Garczewski

Węzeł Pomorski

GALERIE I SALONY SZTUKI – PERSPEKTYWA UCZESTNICTWA W KULTURZE. PRZEGLĄD STATYSTYK DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO W LATACH 2008 – 2013 NA TLE SYTUACJI W INNYCH WOJEWÓDZTWACH.

I. 1) O CZYM MÓWIĄ TE DANE

W niniejszym zestawieniu przedstawiam dane pokazujące jak na przestrzeni od 2008 do 2013 roku wyglądały statystyki mówiące o funkcjonowaniu galerii i salonów sztuki w województwie pomorskim, ze zwróceniem szczególnej uwagi na kwestie:

- liczby instytucji/podmiotów kwalifikowanych przez GUS jako galerie i salony sztuki;
- liczby obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- frekwencji odwiedzin w galeriach i salonach sztuki;
- liczby organizowanych tam imprez.

W celu szerszego zobrazowania tych zagadnień, w poszczególnych tabelach zebrałem dane dotyczące poziomu całego kraju, województw, wybranych największych miast Polski, miast na prawach powiatu województwa pomorskiego oraz gmin tego województwa.

II. 1) PRZYDATNE INFORMACJE I ODNOŚNIKI

Aby uniknąć nieporozumień co do znaczenia podstawowych pojęć używanych w tym opracowaniu, proszę sprawdzić następujące definicje, opublikowane w Wielozródłowym Słowniku Kultury: [wystawa](#) a [ekspozycja](#), [galeria sztuki](#), [frekwencja](#), [województwo](#), [powiat](#), [miasto na prawach powiatu](#), [gmina](#), [wskaźnik](#).

II. 2) ZOBACZ TAKŻE

Dodatkowe informacje na temat funkcjonowania innych instytucji kultury w zakresie frekwencji, charakteru organizowanych wydarzeń, ich finansowania oraz infrastruktury kultury, znajdą Państwo przeglądając wskaźniki dostępne na portalu www.ozkultura.pl

oraz portalu www.mojapolis.pl w kategorii „kultura”.

II. 3) ZAJRZYJ NA STRONY

W celu poszerzenia wiedzy na temat poruszanego tu zagadnienia, warto odwołać się do opracowań umieszczanych na lokalnych stronach jednostek GUS-u. Na przykład na stronie Urzędu Statystycznego w Krakowie (<http://old.stat.gov.pl/krak>) znaleźć można szczegółowe dane na temat działalności instytucji kultury (w tym galerii i salonów sztuki) w województwie małopolskim. Ciekawe

informacje pozyskać można również za pośrednictwem stron internetowych konkretnych galerii czy salonów sztuki, które udostępniają dane na temat aktualnych i minionych wydarzeń, programów wystawienniczych czy edukacyjnych.

III. KOMENTARZ

III. 1) METODOLOGIA DANYCH

Zebrane dane pochodzą z bazy Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, który udostępnia informacje na temat funkcjonowania galerii i salonów sztuki dla okresu od 2000 do 2007 r. (dane dostępne tylko na poziomie powiatów) oraz 2008 – 2013 (dane dostępne także na poziomie gmin). Zgodnie z metodologicznymi założeniami GUSu, zbierane (a tym samym prezentowane w tym zestawieniu) dane, nie uwzględniają galerii i salonów sztuki, które są równocześnie oddziałami muzealnymi oraz instytucji, które pomimo sprzedawania dzieł sztuki, nie zajmują się działalnością wystawienniczą. GUS gromadzi tego typu dane dzięki wykorzystaniu formularzy sprawozdawczych dostępnych na stronie <http://form.stat.gov.pl/formularze/2014/>. Na przykład, na potrzeby pozyskiwania informacji na temat działalności wystawienniczej, wykorzystywany jest formularz K-05.

III. 2) PROPOZYCJE INTERPRETACYJNE

W tabeli 1 zebrałem dane mówiące o ogólnej liczbie galerii sztuki i salonów (jako obiektów infrastrukturalnych) na poziomie kraju oraz w województwie pomorskim, zestawiając je od razu ze wskaźnikami mówiącymi o przystosowaniu tych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Tabela 1 Galerie i salony sztuki – ogólna liczba obiektów i ich przystosowanie do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich¹, w lb.

Galerie i salony sztuki	2010		2011		2012		2013	
	Polska	Woj. pomorskie	Polska	Woj. pomorskie	Polska	Woj. pomorskie	Polska	Woj. pomorskie
ogólna liczba obiektów	370	23	352	21	344	18	337	20
przystosowane wejścia do budynku	180	8	168	7	182	9	181	8
posiadające udogodnienia wewnątrz budynku	150	6	152	6	153	7	153	9

Źródło: BDL GUS, mojapolis.pl, opracowanie własne - PG.

Ogólna liczba galerii i salonów sztuki w Polsce -począwszy od roku 2010 do roku 2013 sukcesywnie spada. Ten negatywny trend, rysuje się także w województwie pomorskim w latach 2010 – 2012, jednak w 2013 r., widać niewielką poprawę sytuacji i przyrost liczby tego typu podmiotów, który osiągnął poziom bliski wcześniejszym spadkom (ubywały średnio około dwa podmioty rocznie, w 2013 dwa przybyły). W roku 2010 udział galerii i salonów sztuki z obszarów województwa pomorskiego w ogólnej liczbie tego typu podmiotów w kraju wynosił w przybliżeniu 6,2% i był największy w ramach analizowanego okresu czasu. W 2013 r., osiągnął on wartość na poziomie 5,9%.

Odmienny charakter mają natomiast zmiany dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych ruchowo, które tego typu placówki chciałyby odwiedzić. Bowiem, pomimo ogólnego spadku liczby galerii i salonów sztuki, od 2010 roku można zaobserwować niewielki

¹ Tabela utworzona dzięki wykorzystaniu wskaźników: „Galerie i salony sztuki – liczba obiektów ogółem”, „Galerie i salony sztuki przystosowane dla niepełnosprawnych ruchowo – wejście do budynku w liczbach ogółem”, oraz „Galerie i salony sztuki przystosowane dla niepełnosprawnych ruchowo – udogodnienia wewnątrz budynku” dostępnych na portalach <http://www.mojapolis.pl/> i <http://www.ozkultura.pl> opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską.

lecz stopniowy wzrost liczby obiektów, które posiadają udogodnienia dla niepełnosprawnych wewnątrz budynków. Trend ten dotyczy zarówno całego kraju, jak i województwa pomorskiego. W roku 2013 przystosowanych pod względem udogodnień dla osób niepełnosprawnych wewnątrz budynku, było 45,4 % galerii i salonów sztuki w kraju oraz 45,0% tego typu instytucji w województwie pomorskim. W odniesieniu do statystyki mówiącej o dostosowaniu tych instytucji pod względem wejść do budynków, procent liczby obiektów posiadających takie udogodnienia oscylował w analizowanym okresie czasu ok. 50% na poziomie kraju i zdecydowanie poniżej tej wartości na poziomie województwa pomorskiego. W 2013 roku, ok. 53,7% galerii i salonów sztuki w kraju, oraz 40,0% w województwie pomorskim, posiadało takie udogodnienia. Oznacza to, że w 60% przypadkach w odniesieniu do pomorskiego, osoby niepełnosprawne ruchowo, ze względu na niedostosowanie infrastruktury, zmuszone były pokonać dodatkowe utrudnienia, aby móc skorzystać z oferty galerii i salonów sztuki.

W tabeli 2 zestawilem dane na temat funkcjonowania galerii i salonów sztuki dotyczące organizowanych przez nie wystaw oraz frekwencji odwiedzających na poziomie całego kraju z wyszczególnieniem województwa pomorskiego. W tabeli nr 3 zestawilem natomiast jakiego rodzaju wystawy i w jakiej liczbie były organizowane na poziomie kraju i województwa pomorskiego w 2013 roku.

Tabela 2 Galerie i salony sztuki – ogólna liczba wystaw, frekwencja i średnia w latach 2008-2013², w lb.

Typ danych	Polska	Woj. pomorskie
Ogólna liczba wystaw	25 210	1 463
Frekwencja na wystawach	23 787 109	1 423 248
Średnia liczby wystaw	944	973

Źródło: BDL GUS, mojapolis.pl, opracowanie własne - PG.

² Tabela utworzona dzięki wykorzystaniu wskaźników: „Galerie i salony sztuki – wystawy w liczbach ogółem” oraz „Galerie i salony sztuki – frekwencja na wystawach”, dostępnych na portalu <http://www.mojapolis.pl/> i <http://www.ozkultura.pl>, opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską.

Tabela 3 Galerie i salony sztuki – rodzaje organizowanych wystaw i ich ogólna liczba w roku 2013, w lb³.

Wystawy	Polska	Woj. pomorskie
Liczba wystaw polskich	3 790	204
Liczba wystaw zagranicznych	280	24
Liczba wystaw międzynarodowych	201	24
Ogółem	4 271	252

Źródło: BDL GUS, mojabpolis.pl, opracowanie własne - PG.

Na podstawie zestawionych danych wiemy, że w okresie od 2008 do 2013 r., w województwie pomorskim, galerie i salony sztuki zorganizowały w przybliżeniu 5,8% ogólnej liczby wystaw w kraju. Dane dla roku 2013 (tabela 3) pokazują, że było to w przybliżeniu 5,9%. W pomorskim zorganizowano ok. 5,4 % wszystkich wystaw polskich w kraju, ok. 8,6 % wystaw zagranicznych oraz ok. 11,9% wszystkich wystaw międzynarodowych w kraju. W 2013 roku województwo pomorskie, pod względem liczby zorganizowanych wystaw międzynarodowych, zajęło trzecie miejsce w kraju, wraz z woj. dolnośląskim (24 zorganizowane wystawy), a bezpośrednio za woj. mazowieckim – 42 wystawy i małopolskim – 37 wystaw. Średnia wizyt na jednej wystawie była w analizowanym 6-letnim okresie w województwie pomorskim nieznacznie wyższa niż średnia dla całego kraju (972,8 wizyt w stosunku do 943,6). W samym 2013 roku średnia wizyt na wystawach dla całego kraju wynosiła 1060,2, a dla województwa pomorskiego 822,3 wizyt.

W kolejnych tabelach zestawiałem ze sobą dane na temat ogólnej liczby wystaw, frekwencji na tych wystawach oraz na ich podstawie wyliczyłem średnie liczby wizyt na wystawach w galeriach i salonach sztuki na poziomie wszystkich województw. W celu

---

³ Tabela utworzona dzięki wykorzystaniu wskaźników: „Galerie i salony sztuki – wystawy polskie w liczbach ogółem”, „Galerie i salony sztuki – wystawy zagraniczne w liczbach ogółem” oraz „Galerie i salony sztuki – wystawy międzynarodowe w liczbach ogółem” dostępnych na portalu <http://www.mojapolis.pl/> i <http://www.ozkultura.pl> opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską.

czytelnego przedstawienia wyników w tabeli 4 zamieściłem dane dla lat 2008 – 2010, a w tabeli 5 dane dla lat 2011 do 2013 oraz dodałem rangi by łatwiej orientować się w tym gąszczu danych.

Tabela 4 Galerie i salony sztuki: liczba wystaw, frekwencja i średnia liczba wizyt na wystawach w latach 2008 – 2010 na poziomie województw, w lb i wg rang.⁴

województwo	2008						2009						2010					
	L	R	F	R	Ś	R	L	R	F	R	Ś	R	L	R	F	R	Ś	R
małopolskie	742	1	402 281	2	542	10	826	1	470 601	2	570	9	762	2	436 613	2	573	11
mazowieckie	524	2	944 564	1	1 803	3	690	2	993 459	1	1 440	4	798	1	1 021 791	1	1 280	4
łódzkie	479	3	246 679	6	515	13	452	3	197 300	7	437	15	493	3	176 817	10	359	16
śląskie	384	4	282 014	4	734	7	443	4	403 786	4	912	6	421	4	336 891	3	800	10
kujawsko – pomorskie	227	5	134 543	9	593	9	241	6	134 977	10	560	11	203	7	167 486	11	825	9
wielkopolskie	216	6	98 857	10	458	15	191	9	93 523	12	490	13	178	8	187 902	9	1 056	5
dolnośląskie	195	7	169 747	7	871	5	253	5	193 115	8	763	7	252		244 495	6	970	6
pomorskie	184	8	140 175	8	762	6	223	7	149 284	9	669	8	267	5	222 123	7	832	8
lubelskie	142	9	65 050	13	458	14	136	11	62 089	13	457	14	148	10	65 939	13	446	15
Zachodnio-pomorskie	120	10	85 995	11	716	8	197	8	347 615	5	1 765	2	170	9	321 214	4	1 890	2
świętokrzyskie	120	11	62 521	14	521	12	110	12	54 878	14	499	12	112	13	53 276	15	476	14
warmińsko – mazurskie	137	12	252 294	5	1 842	2	169	10	254 126	6	1 504	3	116	12	218 391	8	1 883	3
podkarpackie	95	13	83 107	12	875	4	82	14	98 381	11	1 200	5	139	11	132 505	12	953	7
podlaskie	93	14	49 872	15	536	11	97	13	54 350	15	560	10	108	14	58 207	14	539	12
opolskie	61	15	398 000	3	6 525	1	59	16	456 900	3	7 744	1	53	16	286 000	5	5 396	1
lubuskie	61	15	27 052	16	444	16	63	15	25 570	16	406	16	76	15	38 154	16	502	13

*Oznaczenia w tabeli: L – liczba wystaw, R – ranga, F – frekwencja na wystawach, Ś – średnia liczba wizyt na wystawach w zaokrągleniu; kolorem brązowym zaznaczone są w tabeli pierwsze miejsca w rankingach; kolorem niebieskim - ostatnie. Źródło: BDL GUS, mojapolis.pl, opracowanie własne - PG.

⁴ Tabela utworzona dzięki wykorzystaniu wskaźników opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską: „Galerie i salony sztuki – wystawy w liczbach ogółem” oraz „Galerie i salony sztuki – frekwencja na wystawach”, dostępnych na portalu <http://www.mojapolis.pl/> i <http://www.ozkultura.pl/>.

Tabela 4 Galerie i salony sztuki: liczba wystaw, frekwencja i średnia liczba wizyt na wystawach w latach 2008 – 2010 na poziomie województw, w lb i wg rang.⁵

województwo	2011						2012						2013					
	L	R	F	R	Ś	R	L	R	F	R	Ś	R	L	R	F	R	Ś	R
mazowieckie	807	1	1 068 696	1	1 324	4	755	2	801 574	1	1 062	4	782	1	1 269 767	1	1 624	4
małopolskie	732	2	557 710	2	762	9	818	1	500 141	2	611	10	752	2	752 921	2	1 001	6
łódzkie	481	3	190 769	9	397	15	513	3	213 112	8	415	16	447	3	203 859	7	456	14
śląskie	418	4	358 792	4	858	7	400	4	364 367	4	911	6	406	4	393 411	4	969	7
dolnośląskie	338	5	366 738	3	1 085	5	235	6	219 543	7	934	5	345	5	571 710	3	1 657	3
pomorskie	278	6	301 594	5	1 085	6	259	5	402 849	3	1 555	3	252	7	207 223	6	822	10
kujawsko-pomorskie	226	7	120 660	11	534	12	225	7	136 678	10	608	11	258	6	137 681	9	534	13
lubelskie	195	8	69 920	14	359	16	131	10	71 357	14	545	12	146	9	109 225	13	748	11
wielkopolskie	173	9	127 254	10	736	10	181	8	147 207	9	813	7	187	8	158 613	8	848	9
podkarpackie	160	10	283 797	6	1 774	3	127	11	97 902	11	771	9	101	14	118 412	11	1 172	5
zachodnio-pomorskie	139	11	84 208	13	606	11	138	9	73 196	13	530	13	137	10	131 651	10	961	8
świętokrzyskie	111	12	53 576	15	483	13	125	12	55 042	15	440	15	109	12	49 270	15	452	15
warmińsko-mazurskie	109	13	240 090	7	2 203	2	119	13	238 630	6	2 005	2	123	11	228 201	5	1 855	2
podlaskie	109	13	86 551	12	794	8	92	14	74 361	12	808	8	102	13	55 431	14	543	12
lubuskie	80	15	35 594	16	445	14	64	15	33 525	16	524	14	81	15	25 344	16	313	16
opolskie	50	16	227 701	8	4 554	1	43	16	255 400	5	5 940	1	43	16	115 347	12	2 683	1

*Oznaczenia w tabeli: L – liczba wystaw, R – ranga, F – frekwencja na wystawach, Ś – średnia liczba wizyt na wystawach w zaokrągleniu; kolorem brązowym zaznaczone są w tabeli pierwsze miejsca w rankingach; kolorem niebieskim - ostatnie. Źródło: BDL GUS, [mojapolis.pl](http://www.mojapolis.pl), opracowanie własne - PG.

⁵ Tabela utworzona dzięki wykorzystaniu wskaźników: „Galerie i salony sztuki – wystawy w liczbach ogółem” oraz „Galerie i salony sztuki – frekwencja na wystawach”, opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską i dostępnych na portalu <http://www.mojapolis.pl> i <http://www.ozkultura.pl>

Zebrane dane pokazują, że na przestrzeni analizowanego sześcioletniego okresu, każdego roku największą średnią wizyt na wystawach w galeriach i salonach sztuki, miało województwo opolskie. Fenomen opolskiego jest o tyle ciekawy, iż w jego przypadku, o **sukcesie decydowało jedno miasto - Opole**. Zgodnie z danymi GUS, w analizowanym okresie to miasto było organizatorem wszystkich wystaw, które zadecydowały o tak wybitnie wysokiej, w skali kraju, średniej odwiedzin na tego typu imprezach. Chociaż pozostałe z województw każdego roku uzyskiwały średnie uczestnictwa (wizyt) wyraźnie niższe od opolskiego, to jednak warto zwrócić uwagę, na województwa: **warmińsko - mazurskie** (średnia ogólna około 1 852 wizyt) i **mazowieckie** (średnia ogólna około 1 400 wizyt na wystawę). Podkreślić tu również można, że oferta tych województw była - w stosunku do województwa opolskiego - zdecydowanie szersza, gdyż galerie i salony sztuki zorganizowały tam w wymienionych latach zdecydowanie więcej wystaw (ponad 2,5 razy więcej w wypadku warmińsko - mazurskiego i ponad 14 razy więcej w wypadku mazowieckiego). **Opolskie każdego roku organizowało najmniej wystaw spośród wszystkich województw** (w 2008 *ex equo* z **lubuskim** po 61 wystaw).

Przedstawione dane wyraźnie pokazują także, że liczba wystaw organizowanych w **opolskim** sukcesywnie zaczęła spadać (od 61 wystaw w 2008 r., do 43 wystaw w latach 2012 i 2013); podczas gdy ten negatywny trend nie dotyczy np. **warmińsko - mazurskiego** (sukcesywny wzrost w latach 2011 - 2013, jedyne załamania pomiędzy latami 2009 - 2010 i 2010 - 2011) i mazowieckiego (sukcesywny wzrost w latach 2008 - 2011, z 524 do 807 zorganizowanych wystaw; jedyne niewielkie załamanie w 2012 roku).

Jeśli chodzi o województwo **pomorskie** podkreślić warto np. fakt, że wraz ze wzrostem liczby organizowanych przez galerie i salony sztuki wystaw, rosła także ogólna liczba odwiedzających je widzów. Trend taki widać w latach 2008 - 2011 (pomimo spadku liczby organizowanych wystaw w 2012 roku, frekwencja nadal rosła, spadając wyraźnie dopiero w 2013 roku). Ze względu na ogólną frekwencję na wystawach w latach 2008 - 2013 **pomorskie** zajęłoby 8 miejsce z wynikiem na poziomie 1 423 248 wizyt. Natomiast pod względem średniej frekwencji dla **pomorskiego** w tym okresie widać, iż z wynikiem 973 zajmuje ono 7 miejsce w rankingu. Ciekawych informacji na temat funkcjonowania pomorskich galerii i salonów sztuki dostarcza także porównanie uzyskanych przez nie

wyników, z galeriami z województw o podobnej wielkości. Na przykład, gdyby porównać statystyki dla **pomorskiego** oraz zbliżonego, wedle danych statystycznych (choćby pod względem liczby ludności, powierzchni, współczynnika urbanizacji i PKB na 1 mieszkańca) **województwa łódzkiego**, to widać, że galerie i salony sztuki w **łódzkim** w latach 2008 – 2013 zorganizowały blisko dwukrotnie (~1,96) więcej wystaw, niż tego typu podmioty z **pomorskiego** (2 865 w stosunku do 1 463). Statystyki dla tych lat pokazują jednak, iż tak duża aktywność galerii i salonów sztuki w organizacji wystaw w **łódzkim** (3 miejsce w kraju za **małopolskim** i **mazowieckim**), nie szła w parze z ogólną (oraz średnią) frekwencją na tego typu imprezach (była to bowiem **najniższa średnia frekwencja spośród wszystkich województw w okresie 2008 – 2013**). Województwo pomorskie, organizujące blisko dwukrotnie mniej wystaw od łódzkiego miało wyższą statystykę w zakresie frekwencji ogólnej (odpowiednio: 1 423 248 odwiedzin w stosunku do 1 228 536) oraz ponad **dwukrotnie wyższą frekwencję średnią** na wystawach (odpowiednio: 973 w stosunku do 429)⁶.

Podobnego porównania można dokonać choćby względem województwa **kujawsko-pomorskiego**, które również względem wymienionych wskaźników (liczba ludności, powierzchnia, współczynnik urbanizacji, PKB na 1 mieszkańca) jest zbliżone do **pomorskiego**. Dane pokazują, iż ogólna liczba zorganizowanych wystaw w latach 2008 – 2013 była większa, chociaż nieznacznie (1463 do 1380), w województwie **pomorskim**. Wyraźne różnice widać jednak w odniesieniu do frekwencji na tego typu wydarzeniach. Frekwencja ogólna w analizowanym 6 letnim okresie była ponad 1,7 krotnie wyższa w **pomorskim**. Przełożyło się to także na średnią wizyt na wystawach, gdyż statystyczną wystawę w **pomorskim** odwiedziło średnio około 370 osób więcej niż w **kujawsko-pomorskim**.

---

⁶ Przyczyn tak dużej rozbieżności w uzyskanych wynikach można upatrywać we wpływie na te dane wielu czynników, z których istotne wydają się m.in. niektóre statystyki demograficzne, mówiące choćby o średnim wieku ludności czy saldzie migracji, pokazujące, iż w **łódzkim** społeczeństwo staje się społeczeństwem starzejącym się (najwyższy przeciętny wiek mieszkańców w latach 2008 – 2012 - sukcesywnie rośnie) i kurczącym się liczebnie (liczba mieszkańców w ciągu ostatnich 10 lat spadała). Odwrotny trend widać w województwie **pomorskim** - tu liczba mieszkańców w ostatnich 10 latach stale i wyraźnie rośnie, a społeczeństwo tego województwa wciąż pozostaje jednym z najmłodszych (choć również się jednak starzeje). Dane te mogą być o tyle istotne w odniesieniu do omawianego tu tematu, iż najbardziej mobilne są w Polsce osoby młode i to one również są najczęstszymi gośćmi galerii sztuki. Taka grupa właśnie m.in. *zasila pomorskie*, a *odpływa z łódzkiego*. Por. wskaźniki: [liczba mieszkańców ogółem](#), [przeciętny wiek mieszkańców](#). Liczbę wizyt w galeriach i salonach sztuki w **pomorskim** powiększają też turyści (por. statystyki dotyczące turystyki, np.: [zameldowania w turystycznych obiektach noclegowych](#) oraz [zameldowania turystów zagranicznych w turystycznych obiektach noclegowych](#)).

Chciałbym jeszcze przyjrzeć się jak wyglądają statystyki dotyczące galerii sztuki w największych miastach Polski. W tabeli 6 przedstawiam zbiorcze zestawienie wybranych danych dotyczących funkcjonowania galerii i salonów sztuki w 10 miastach z największą liczbą ludności. Ze względu na moje szczególne zainteresowanie województwem pomorskim, dołączyłem do tego zestawienia dodatkowo Gdynię, która zgodnie z danymi dla 2012 roku, zajmowała 12 miejsce w rankingu za Białymstokiem⁷.

Tabela 6 Galerie i salony sztuki – ogólna liczba wystaw, frekwencja i średnia wizyt w wybranych miastach Polski, w latach 2008 – 2013, w lb i wg rang.⁸

miasto	Liczba wystaw	Ranga	Frekwencja na wystawach	Ranga	Średnia wizyt na 1 wystawie	Ranga
Warszawa	3 274	1	5 394 987	1	1 648	2
Kraków	3 090	2	2 146 890	2	695	7
Łódź	2 315	3	953 097	3	412	10
Wrocław	777	4	862 010	4	1 109	3
Gdańsk	694	5	515 776	6	743	6
Katowice	557	6	487 461	7	875	4
Poznań	500	7	397 676	8	795	5
Szczecin	497	8	861 717	5	1 734	1
Lublin	438	9	220 816	9	505	9
Bydgoszcz	298	10	203 615	10	683	8
Gdynia	96	11	26 900	11	280	11

*Oznaczenia w tabeli: średnia liczba wizyt na wystawach w zaokrągleniu; kolorem brązowym zaznaczone są w tabeli pierwsze miejsca w rankingach; kolorem niebieskim - ostatnie. Źródło: BDL GUS, mojanapolis.pl, opracowanie własne - PG.

Powyższe dane pokazują, iż miastami, w których zorganizowano zdecydowanie najwięcej wystaw były **Warszawa** i **Kraków**, gdzie ich ogólna liczba przekroczyła 3 000. Ostatnie miejsce zajmuje tutaj **Bydgoszcz** z wynikiem ponad 10-krotnie niższym. Ciekawych

⁷ <http://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/rankingi-statystyczne/miasta-o-najwiekszej-liczbie-ludnosci-3018/>

⁸ Tabela utworzona dzięki wykorzystaniu wskaźników: „Galerie i salony sztuki – wystawy w liczbach ogółem” oraz „Galerie i salony sztuki – frekwencja na wystawach”, opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską i dostępnych na portalach: <http://www.mojapolis.pl/> i <http://www.ozkultura.pl>.

informacji dostarczają dane mówiące o frekwencji na tego typu imprezach. Przykładowo organizujący stosunkowo niewiele wystaw **Szczecin**, ma najwyższą średnią frekwencją w analizowanym okresie czasu. Jest to wynik godny uwagi ze względu na fakt, że ogólna frekwencja na wystawach w **Szczecinie** była wyższa nawet od tych miast, które potrafiły zorganizować zdecydowanie więcej wystaw, np.: **Gdańsk z Gdynią** czy **Katowice**, bądź nieznacznie tylko niższa, niż we **Wrocławiu**. Odnośnie **województwa pomorskiego** zauważyć, iż reprezentujący je najlepiej w tym rankingu **Gdańsk**, biorąc pod uwagę ogólną liczbę zorganizowanych przez galerie i salony sztuki wystaw, był 5 miastem w Polsce.

***

W dalszym ciągu niniejszego opracowania zajmuję się dokładniejszą analizą funkcjonowania galerii i salonów sztuki w powiatach i miastach na prawach powiatu w **województwie pomorskim**. Tak, jak w całym tekście dane odnoszą się do lat 2008 - 2013. W tabelach 7 i 8 znalazły się tylko te powiaty i miasta na prawach powiatu, w których galerie i salony sztuki w badanych latach zorganizowały przynajmniej jedną wystawę.

Tabela 7 Galerie i salony sztuki – liczba wystaw, frekwencja i średnia liczba wizyt na wystawach w latach 2008 – 2010 w powiatach i miastach na prawach powiatu województwa pomorskiego, w lb i wg rang.⁹

powiat	2008						2009						2010					
	L	R	F	R	Ś	R	L	R	F	R	Ś	R	L	R	F	R	Ś	R
Gdańsk	77	1	66 486	1	864	2	102	1	69 043	1	677	6	132	1	112 908	1	855	4
tczewski	35	2	30 000	2	857	3	32	2	24 000	2	750	3	31	2	53 370	2	1 722	1
Sopot	31	3	12 007	4	387	6	29	3	23 187	3	800	2	30	3	22 610	3	754	5
Słupsk	17	4	15 692	3	923	1	26	4	18 574	4	714	4	24	5	12 868	4	536	6
sztumski	10	5	7 200	5	720	5	9	6	6 100	5	678	5	9	6	9 000	5	1 000	2
wejherowski	8	6	6 500	6	813	4	5	8	5 000	6	1 000	1	5	8	5 000	7	1 000	2
kartuski	6	7	2 290	7	382	7	7	7	880	8	126	8	6	7	567	8	95	8
Gdynia	0	0	0	0	0	0	13	5	2 500	7	192	7	30	3	5 800	6	193	7

*Oznaczenia w tabeli: L – liczba wystaw, R – ranga, F – frekwencja na wystawach, Ś – średnia liczba wizyt na wystawach w zaokrągleniu; kolorem brązowym zaznaczone są w tabeli pierwsze miejsca w rankingach; kolorem niebieskim - ostatnie. Źródło: BDL GUS, mojapolis.pl, opracowanie własne - PG

⁹ Tabele 8 i 9 utworzone zostały dzięki wykorzystaniu wskaźników: „Galerie i salony sztuki – wystawy w liczbach ogółem” oraz „Galerie i salony sztuki – frekwencja na wystawach”, opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską i dostępnych na portalach: <http://www.mojapolis.pl/> i <http://www.ozkultura.pl>.

Tabela 8 Galerie i salony sztuki – liczba wystaw, frekwencja i średnia liczba wizyt na wystawach w latach 2011 – 2013 w powiatach i miastach na prawach powiatu województwa pomorskiego, w lb i wg rang.

powiat	2011						2012						2013					
	L	R	F	R	Ś	R	L	R	F	R	Ś	R	L	R	F	R	Ś	R
Gdańsk	136	1	117 482	1	864	4	124	1	82 759	2	667	4	123	1	67 098	2	546	6
Sopot	40	2	98 012	2	2 450	1	42	2	261 702	1	6 231	1	34	2	72 999	1	2 147	2
tczewski	36	3	62 400	3	1 733	2	30	3	32 500	3	1 083	3	34	2	30 300	3	891	3
Gdynia	26	4	7 600	5	292	6	18	5	5 000	6	278	6	9	6	6 000	6	667	4
Słupsk	19	5	9 902	4	521	5	22	4	8 098	5	368	5	25	4	16 179	4	647	5
sztumski	13	6	1 550	7	119	8	12	6	2 050	7	171	7	16	5	4 120	7	258	7
wejherowski	4	7	4 000	6	1 000	3	5	8	10 000	4	2 000	2	4	8	9 700	5	2 425	1
kartuski	4	7	648	8	162	7	6	7	740	8	123	8	7	7	827	8	118	8

*Oznaczenia w tabeli: L – liczba wystaw, R – ranga, F – frekwencja na wystawach, Ś – średnia liczba wizyt na wystawach w zaokrągleniu; kolorem brązowym zaznaczone są w tabeli pierwsze miejsca w rankingach; kolorem niebieskim - ostatnie. Źródło: BDL GUS, mojanapolis.pl, opracowanie własne - PG.

Powyższe zestawienie pokazuje, że każdego roku zdecydowanie najwyższą liczbę wystaw organizował Gdańsk. Spośród 1 463 wystaw zorganizowanych w pomorskim w latach 2008-2013, podmioty pochodzące z Gdańska zorganizowały 47,4 %; z Sopotu – 13,9%; z powiatu tczewskiego - 13,5 %. Rekordową średnią roczną frekwencję odwiedzin na wystawach zanotowano w 2012 roku w Sopocie – ponad 6 tys. osób - por. tabela 8. W roku 2013, największą średnią frekwencję na wystawach zanotowano w powiecie wejherowskim, gdzie średnio na 1 wystawę przypadło ponad 2 tys. osób.

Od 2009 do 2013 roku, wystawy w województwie pomorskim organizowano w 8 jednostkach administracyjnych szczebla powiatowego (w 4 miastach na prawach powiatu i 4 powiatach). W 2008 roku było ich 7 (w tym roku ani jednej wystawy - wyjątkowo - nie zorganizowała Gdynia).

W tabeli 9 zestawilem ogólną liczbę galerii i salonów sztuki w poszczególnych gminach, a w tabeli 10 ich przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Tabela 9 Galerie i salony sztuki – liczba wystaw, frekwencja i średnia liczba wizyt na wystawach w latach 2008 – 2013 na poziomie gmin województwa pomorskiego¹⁰

gmina	2008			2009			2010			2011			2012			2013		
	L	F	Ś	L	F	Ś	L	F	Ś	L	F	Ś	L	F	Ś	L	F	Ś
Gdańsk	77	66 486	864	102	69 043	677	132	112 908	855	136	117 482	864	124	82 759	667	123	67 098	546
Tczew (M)	35	30 000	857	32	24 000	750	31	53 370	1 722	36	62 400	1 733	30	32 500	1 083	34	30 300	891
Sopot	31	12 007	387	29	23 187	800	30	22 610	754	40	98 012	2 450	42	261 702	6 231	34	72 999	2 147
Słupsk	17	15 692	923	26	18 574	714	24	12 868	536	19	9 902	521	22	8 098	368	25	16 179	647
Sztum	10	7 200	720	9	6 100	678	9	9 000	1 000	13	1 550	119	12	2 050	171	16	4 120	258
Rumia	8	6 500	813	5	5 000	1 000	5	5 000	1 000	4	4 000	1 000	5	10 000	2 000	4	9 700	2 425
Kartuzy	6	2 290	382	7	880	126	6	567	95	4	648	162	6	740	123	7	827	118
Gdynia	0	0	0	13	2 500	192	30	5 800	193	26	7 600	292	18	5 000	278	9	6 000	667

*Oznaczenia w tabeli: L – liczba wystaw, R – ranga, F – frekwencja na wystawach, Ś – średnia liczba wizyt na wystawach w zaokrągleniu; kolorem brązowym zaznaczone są w tabeli pierwsze miejsca w rankingach; kolorem niebieskim - ostatnie. Źródło: BDL GUS, [mojapolis.pl](http://www.mojapolis.pl/), opracowanie własne - PG.

¹⁰ Tabela utworzona dzięki wykorzystaniu wskaźników: „Galerie i salony sztuki – wystawy w liczbach ogółem” oraz „Galerie i salony sztuki – frekwencja na wystawach”, opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską i dostępnych na portalach: <http://www.mojapolis.pl/> i <http://www.ozkultura.pl>. W zestawieniu uwzględniłem wyłącznie te gminy, w których w konkretnym roku, podmioty objęte obowiązkiem statystycznym wobec GUS-u, zorganizowały przynajmniej jedną wystawę.

Spośród organizujących wystawy gmin 4 to gminy miejskie (Gdańsk, Gdynia, Sopot, Rumia), 2 to gminy miejsko-wiejskie (Sztum i Kartuzy) oraz 2 to gminy wiejskie (Tczew i Słupsk). Spośród gmin wiejskich najwięcej wystaw w okresie od 2008 do 2013 roku zorganizowano w gminie Tczew (198); spośród gmin miejsko-wiejskich w gminie Sztum (69).

Tabela 10 Galerie i salony sztuki – liczba obiektów i ich przystosowanie do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich na poziomie gmin województwa pomorskiego¹¹

gmina	2010			2011			2012			2013		
	L	W	U	L	W	U	L	W	U	L	W	U
Gdańsk	13	3	2	12	3	3	10	3	2	12	4	4
Sopot	3	2	1	2	2	1	2	2	2	2	1	2
Gdynia	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Tczew	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Słupsk	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Sztum	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1
Rumia	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0
Kartuzy	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0

*Oznaczenia w tabeli: L – liczba wystaw, W – przystosowane wejścia do budynku, U – udogodnienia wewnątrz budynków; kolorem brązowym zaznaczone są w tabeli pierwsze miejsca w rankingach; kolorem niebieskim – brak dostosowanych wejść i udogodnień dla niepełnosprawnych. Źródło: BDL GUS, mojapolis.pl, opracowanie własne - PG.

¹¹ Tabela utworzona dzięki wykorzystaniu wskaźników: „Galerie i salony sztuki – liczba obiektów ogółem”, „Galerie i salony sztuki przystosowane dla niepełnosprawnych ruchowo – wejście do budynku w liczbach ogółem”, oraz „Galerie i salony sztuki przystosowane dla niepełnosprawnych ruchowo – udogodnienia wewnątrz budynku” opracowanych dla OŻK-SB przez Ludwikę Malarską i dostępnych na portalach: <http://www.mojapolis.pl/> i <http://www.ozkultura.pl> ..

Jeśli idzie o przystosowanie galerii i salonów sztuki do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, to relatywnie najwięcej takich obiektów było zlokalizowanych w Gdańsku. Niemniej jednak warto zauważyć, iż pomorskie galerie i salony sztuki niespecjalnie zdają się dbać o potrzeby tej grupy swoich potencjalnych odbiorców. Jeszcze w 2013 roku spośród 8 gmin województwa pomorskiego, w których znajdują się galerie bądź salony sztuki, pozostające we władaniu podmiotów publicznych, w 3 gminach nie było ani jednego budynku, który posiadałby udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Taka sytuacja dotyczyła gmin Słupsk, Rumia i Kartuzy. Widać też wyraźnie, że sytuacja osób niepełnosprawnych chcących korzystać z oferty galerii i salonów sztuki w pomorskim praktycznie nie uległa poprawie.

IV. PROSZĘ ZAJRZEĆ ZNÓW – NASZE PLANY

W przyszłości z pewnością warto byłoby poddać szczegółowej analizie nie tylko dane na temat galerii i salonów sztuki, ale także innych instytucji kulturalnych takich jak kina, teatry czy domy kultury. Dane na temat ich funkcjonowania są już dziś dla Państwa dostępne (bez analitycznego komentarza) w formie map i wskaźników na portalach mojapolis.pl i ozkultura.pl. Opisane tu dane warto byłoby też uzupełnić o analizę wskaźnika liczby wystaw przypadających na jeden obiekt wystawienniczy w poszczególnych gminach.

Ważną kwestią byłoby także zajęcie się tematem praktyk kulturalnych Polaków (np. w odniesieniu do wizyt w galeriach i salonach sztuki) ze zwróceniem uwagi na zmienne wieku, płci i wykształcenia. Wciąż rosnąca liczba danych udostępnianych za pośrednictwem mojapolis.pl, w przyszłości pozwoli przygotowywać kolejne analizy odnoszące się dotyczące tych zagadnień.